

Nr 79

Av herr Sjöholm, om översyn av lagstadgandet om förtal av avliden.

Enligt femte kapitlet 4 § brottsbalken medför gärning brottsrubricerad som »förtal av avliden» viss påföljd.

Syftet bakom införandet av denna bestämmelse är givetvis helt oantastbart.

Under den tid lagstadgandet varit i tillämpning har det emellertid visat sig att det fått vissa rättsliga konsekvenser som måste anses vara mindre tillfredsställande och icke önskvärda. Stadgandet har på ett olyckligt sätt ingripit i det principiellt och demokratiskt viktiga skydd för tryckfriheten som vårt samhälle så angeläget vårdar sig om. Det har i detta avseende visat sig att lagstadgandet om förtal av avliden av domstolarna applicerats å förfaranden som blott inneburit att pressorgan återgivit vad som publicerats i publikationer utgivna utomlands. Fällande dom har avkunnats ehuru det klart framgått att vederbörande tidning alls icke delat de omdömen som formulerats av det citerade organet — det har alldeles tvärtom tydligt ådagalagts att tidningen intagit en kritisk och avvisande attityd gentemot källmaterialet. I detta konstaterande ligger givetvis ingen som helst misstanke om att domstolarna inte skulle ha rätt tillämpat det nu aktuella lagstadgandet.

Nu rådande rättstillämpning innebär sålunda exempelvis att svensk tidning som skulle förmedla nyheten att något stort utländskt radiobolag dagligen under lång tid beskyllt en avliden svensk för brottslig verksamhet eller vanhedrande gärning därmed skulle vara förfallen till straff och detta trots att tidningen uppenbarligen därmed endast lämnat en faktisk nyhet och inte solidariserat sig med de syften som må ha väglett bolaget. Det torde också förhålla sig så att tidning som blott återgivit att den eller den publikationen blivit vid domstol fälld för förtal av avliden och därvid återgiver vari det brottsliga förfarandet bestått därmed själv begått samma brott och skulle vara förfallen till ansvar enligt stadgandet i 5 kap. 4 § brottsbalken. Exemplet torde starkt understryka att lagstiftningen i detta avseende utlöser en rättstillämpning som ur tryckfrihetssynpunkt inte kan accepteras.

Med åberopande av vad ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära översyn av stadgandet i 5 kap. 4 § brottsbalken utmynnande i förslag till ändrad lydelse med beaktande av att tryckfrihetens principer respekteras.

Stockholm den 18 januari 1966

Sten Sjöholm